

Aleg. 122.

Sprawozdanie

Komisji podatkowej o wniosku p. Polanowskiego w sprawie opodatkowania przemysłu gorzelnianego.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 27. Czerwca 1878. Dz. u. P. L. 72 unormowanym został sposób opodatkowania przemysłu gorzelnianego — a to na podstawie rokowań i w porozumieniu z kr. Rządem węgierskim, działalność tej ustawy rozpoczęła się z dniem 1. Września 1878. — a trwać ma do 1. Września 1888 roku.

Rokowania po wejściu tej ustawy w życie z Rządem węgierskim prowadzone i ankieta przez c. k. Rząd w początku b. r. zwołana, przypuszczać pozwalają, że c. k. Rząd zamierza przed upływem powyższego terminu wprowadzić pewne zmiany w sposobie opodatkowania gorzelń; z przebiegu zaś ankiety jak i z pism publicznych do powszechnej doszło wiadomości, jakiego rodzaju te zmiany będą — mianowicie: zmiana dotychczasowego systemu pobierania podatku od objętości naczyń fermentacyjnych na pobieranie podatku od produktu z zastosowaniem tak zwanych przyrządów zegarowych, z mniejszem lub większem uwzględnieniem gorzelń rolniczych i wyjęciem pewnej kategorii gorzelń z pod ogólnej normy.

Podobne pogłoski były już w roku zeszłym powodem dla Wysokiego Sejmu do uchwalenia na wniosek posła Grossa rezolucyi z dnia 17. Października 1882, a w obec faktu zwołania ankiety gorzelnianej, są powodem słusznego zaniepokojenia w kraju — i wniosku posła Polanowskiego.

Jest rzeczą niezaprzeczoną — a przez c. k. Rząd uznaną i jawnie wypowiedzianą — że stosunki rolnicze w Galicyi pod każdym względem różnią się od stosunków w innych krajach koronnych, również, że w kraju naszym, czysto rolniczym, główną podporą i dźwignią rolnictwa jest gorzelnictwo i ściśle z niem związany chów bydła.

Jeżeli jakie przedsiębiorstwo nie znosi częstych zmian i przewrotów w systemie prowadzenia, to z pewnością rolnictwo i połączone z niem gorzelnictwo i chów bydła, gdyż wprowadzenie pewnego systemu odpowiedniego istniejącym warunkom i ustawom, i łożone w tym celu wkłady częstokroć dopiero po latach dodatnie przynieść mogą rezultaty.

A jednak żadne przedsiębiorstwo nie jest tak często narażone na szkody w skutek zmian ustawowych, jak gorzelnictwo i chów bydła, te kardynalne podstawy rolnictwa w kraju.

Ledwo ustawa wprowadzająca zamknięcie granicy dla bydła rogatego od Rosyi i Rumunii, i zniesienie zakładów kontumacyjnych weszła w życie, a stało się to od 1. Lipca 1881 r., ledwo kraj z ogromnem wysileniem jał się do podniesienia chowu bydła, gniecie tę w pierwszych stadiach rozwoju będącą produkcję zmora wywrotu, nie spowodowana rzeczywistą potrzebą, lecz nie-

uzasadnioną obawą braku mięsa we Wiedniu, a raczej machinacjami matadorów rzeźników wiedeńskich.

Ledwo ustawa z 27. Czerwca 1878 wprowadziła stałe stosunki w opodatkowaniu gorzelnictwa, na lat dziesięć, a rolnicy krajowi urządzili swe przedsiębiorstwa na ten przeciąg czasu, już zachodzi obawa zmiany w tym względzie, zmiany tem niebezpieczniejszej, że opodatkowanie produktu ma być kontrolowane przyrządami zegarowymi, które mimo największej dokładności i rzekomej niemożności obejścia jako dzieło ludzkie nie daje rękojmi takiej doskonałości, by uczciwego producenta nie oddawało *osobliwie w naszym kraju* na pastwę przebiegłości i złej woli.

Temu złemu zapobiedz zmierza pierwsza część rezolucyi przez p. Polanowskiego wniesionej a którą komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca. Gdyby zaś mimo to *dla gorzeln fabrycznych* miał być zaprowadzonym podatek od produktu z zastosowaniem przyrządów zegarowych, szłoby w takim razie głównie o odpowiednie stosunkom rolniczemu kraju naszego orzeczenie, które to gorzelnie *jako fabryczne* uważać należy, a które w kategorię *gorzeln rolniczych* wpadają.

Znamiona gorzeln rolniczych, we wniosku p. Polanowskiego przytoczone, to jest, aby rolnicze gorzelnie przerabiały własne ziemiopłody i zawisłe były od posiadania pewnego obszaru gospodarstwa, są według zdania komisji jedyne, któreby temu celowi odpowiadały.

Bliższego określenia granicy między gorzelnią rolniczą a fabryczną Komisya tem mniej podać może, gdy podobne orzeczenie zawisłem jest od wielu innych ustawodawczych czynników, nie może jednak Komisya niewypowiedzieć nadziei, że c. k. Rząd przy wprowadzeniu zmian w opodatkowaniu gorzelnianem baczne a przychylnie będzie miał oko na tę dla rolnictwa ważną gałąź produkeyi, że w dobrze zrozumianym interesie kraju i skarbu państwa, mimo złudnego widoku podniesienia chwilowego dochodów państwowych nie zechce wprowadzać w opodatkowaniu gorzeln *takich zmian, któreby to przedsiębiorstwo albo w gorszych warunkach, jak są na podstawie obecnie obowiązującej ustawy, postawiły -- albo tegoż istnienie w naszym kraju wręcz uniemożliwiły.*

Komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przy zamierzonej zmianie dotychczasowego opodatkowania przemysłu gorzelnianego zechciał:

1) Zarządzić by dzisiejszy system pobierania podatku od objętości naczyn fermentacyjnych był nadal utrzymanym, jako najmniej jeszcze uciążliwy pod względem kontroli dla stron i organów nadzorujących i pod żadnym warunkiem nie dopuścić zaprowadzenia znanych już ze swej szkodliwości dla stron i c. k. władz finansowych przyrządów zegarowych do oznaczenia ilości uzyskanego alkoholu.

2) By w razie zaprowadzenia dla gorzeln fabrycznych podatku od produktu z zastosowaniem przyrządów zegarowych, każda gorzelnia była uważaną za rolniczą, która przerabia własne ziemiopłody, oraz posiada odpowiedni obszar gospodarstwa i by dla gorzeln rolniczych zatrzymany był odpowiedni opust podatkowy“.

Lwów 17. Października 1883.

Jaworski

przewodniczący i sprawozdawca.